

В. Бакіров

Підсумки 2016/2017 навчального року і завдання на 2017/2018 навчальний рік

Шановні колеги!

Дозвольте щиро привітати всіх із початком нового навчального року, побажати сил, натхнення і творчої енергії!

Сподіваюсь, що вдалося хоча б трішки відпочити, набратися нових сил, для вирішення стратегічних, тактичних завдань, для поточних справ, для забезпечення високої якості навчального процесу й ефективних наукових досліджень.

Основну статистику щодо результатів нашої роботи у 2016/2017 навчальному році викладено в *Інформаційно-аналітичних матеріалах*, розміщених на сайті університету, – їх можна роздрукувати.

Тому дозвольте не зупинятися на всіх аспектах університетської діяльності, а зосередитися лише на найбільш актуальних проблемах, які життя висуває перед нами у новому навчальному році.

Перш за все можемо констатувати, що минулий рік у цілому був успішним.

Ми виконали практично всі завдання, передбачені Програмою розвитку університету до 2020 року і завдання, які було ухвалено Конференцією трудового колективу на початку року.

Свідомством високої якості навчального процесу є перемоги студентських команд Каразінського університету на престижних міжнародних змаганнях – у Швеції, Білорусі, Ірані.

Університет зберіг високі позиції у міжнародних рейтингах – за рейтингом QS – 401 місце (знову це перше місце в Україні).

Університет виконав всі умови для отримання сертифікату ISO. ISO 9001 – єдиний міжнародний стандарт управління якістю будь-якої організації, принципи і вимоги ISO 9001 є загально визнаними у світі.

У 2016/2017 навчальному році за всіма формами навчання ми випустили 2 403 бакалаври і 830 спеціалісти і магістри.

Випуск–2017		
Бакалаври	2 067 іноземців 336	Всього 2 403
Магістри	806 іноземців 24	Всього 830

У липні розпочалася вступна кампанія, яка щойно завершилася. У ній взяли участь понад 300 працівників. Ця кампанія була однією із найскладніших за останні роки у зв'язку із заміною програмного забезпечення. Велика подяка всім, хто цього спекотного літа самовіддано працював у приймальних комісіях і особливо відповідальному секретареві – Анощенко Ользі Олексіївні та її заступникам Єльцову Сергію Віталійовичу, Гозі Сергію Тарасовичу, Гаху Андрію Геннадійовичу, а також керівнику Центру інформаційних технологій – Шилу Олегу Леонідовичу.

Як ви знаєте, другий рік поспіль працює модель «широкого конкурсу», згідно з якою обсяг держзамовлення визначався абітурієнтами, які мали високий конкурсний бал і обрали університет за першими пріоритетами. Ми до цієї ситуації були готові, розгорнувши активну рекламну кампанію, значно посиливши університетський бренд. Університет увійшов до ТОП–10 за кількістю заяв. (за два роки з 12 місця на 8-е і не будемо зупинятися).

Топ–10 університетів за кількістю заяв (2017)	
1	 Київський національний університет імені Тараса Шевченка
2	 Львівський національний університет імені Івана Франка
3	 Національний університет «Львівська політехніка»
4	 Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
5	 Київський національний торговельно-економічний університет
6	 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
7	 Національний авіаційний університет
8	 Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
9	 Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
10	 Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Через загальне скорочення держзамовлення в Україні, зменшення кількості абітурієнтів, а також перетік частини держзамовлення до столиці на бакалаврських програмах кількість місць держзамовлення зменшилася.

**Підсумки вступної кампанії
прийом на бакалавріат (денне відділення)**

Освітньо-професійна програма	2015		2016		2017	
	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт
Бакалавр	1 224	690	1 247	695	1 028	926
Всього	1 914		1 942		1 954	

**Підсумки вступної кампанії
прийом на бакалавріат (заочне відділення)**

Освітньо-професійна програма	2015		2016		2017	
	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт
Бакалавр	49	143	25	149	18	178
Всього	192		174		196	

**Підсумки вступної кампанії
прийом до магістратури (денне відділення)**

Освітньо- професійна програма	2015		2016		2017	
	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт
Магістр	595	79	913	232	712	344
<i>Всього</i>	674		1 145		1 056	

**Підсумки вступної кампанії
прийом до магістратури (заочне відділення)**

Освітньо- професійна програма	2015		2016		2017	
	бюджет	контракт	бюджет	контракт	бюджет	контракт
Магістр	34	201	77	309	31	439
<i>Всього</i>	235		386		470	

Підсумки вступної кампанії

	2015	2016	2017
Бакалавр	2 106	2 116	2 150
Магістр	909	1 531	1 526

Проте фактично всі факультети збільшили кількість «контрактних» студентів – і в цілому ми набрали на перший курс більше студентів, ніж у попередню вступну кампанію.

Прийом на 1 курс (денне відділення) якісні характеристики першокурсників

Середній конкурсний бал	178,83
Золоті та срібні медалісти	285
Переможці конкурсів-захистів МАН	8
Переможці українських олімпіад	9
Переможці міжнародних олімпіад	3

Особливо хотів би відзначити фізико-математичний напрям. До університету на перший курс вступили: 131 особа на фізичні спеціальності, 45 осіб – на математичні. За цим показником ми дещо поступаємося лише Київському університетові – тоді, як інші класичні університети фактично залишилися без студентів на цих спеціальностях.

Вступ–2017. Прийом на фізичні і математичні спеціальності

Спеціальності	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника	Харківський політехнічний Інститут	Львівська політехніка	Львівський національний університет	Запорізький національний університет	Чернівецький національний університет	Донецький національний університет	Одеський національний університет	Дніпропетровський національний університет	КПІ імені Горького	Київський національний університет	Караїмський університет
Фізика та астрономія	33	99	22	11	8	5	12	3	27	–	–	11
Прикладна фізика і наноматеріали	94	50	50	9	7	6	29	6	20	10	9	7
Математика	26	91	46	6	5	7	18	4	34	–	–	15

Результати вступної кампанії дозволяють нам зберегти викладацькі ставки і уникнути скорочення.

Але різко змінюється співвідношення «бюджетних» і «контрактних» студентів. На соціально-гуманітарних напрямках останні переважають, а згодом переважатимуть абсолютно.

Психологія студентів, навчання яких фінансується родинами, – інша, ніж тих, які сприймають своє навчання як безкоштовне. Вони рано чи пізно висуватимуть більш суттєві вимоги до якості навчального процесу, умов навчання тощо. Із цим доведеться рахуватися.

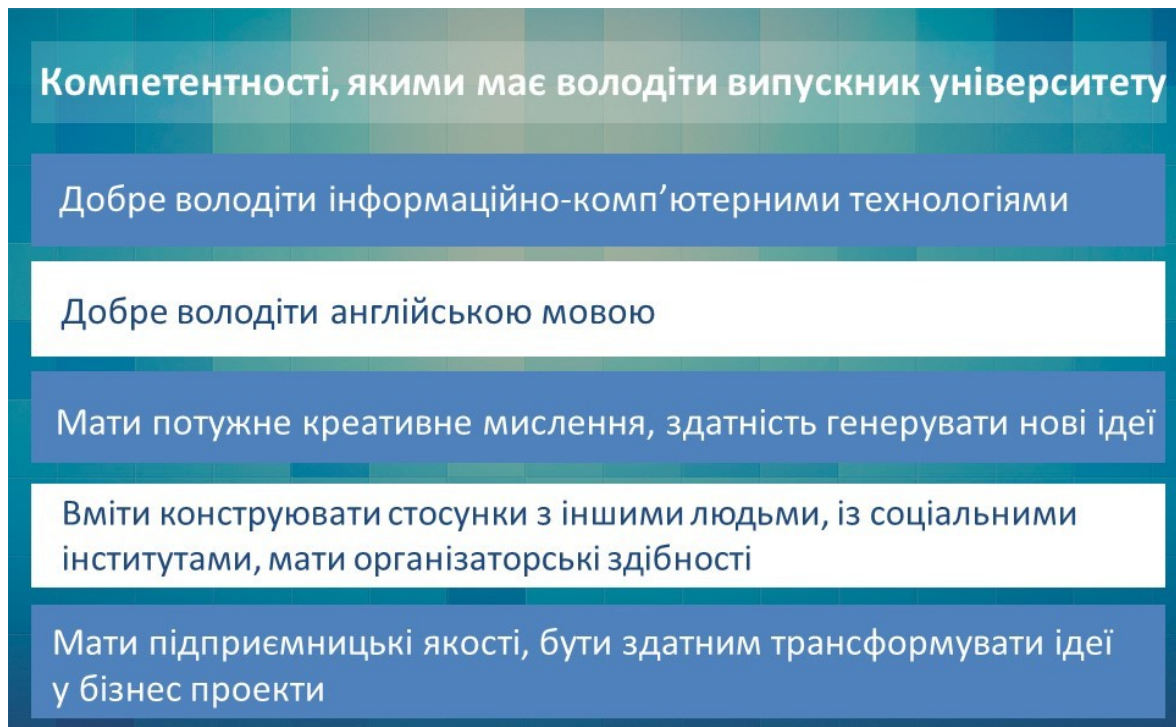
Але справа не лише у зміні пропорцій бюджетного і «контрактного» фінансування.

Все більш очевидним є те, що у XXI столітті освіта (і вища освіта перш за все) суттєво змінює свої завдання і функції.

Освіта припиняє завантажувати голови студентів інформацією, готовим знанням. Вона все більше починає навчати студентів самостійно розшукувати інформацію, нестандартно мислити, бути креативними, вміти колективно розв'язувати складні завдання, вміти постійно навчатися і перенавчатися. Фактично виникає принципово нова освітня парадигма.

Аби бути успішним, конкурентним і ефективним у сучасному світі випускник університету, на якому б факультеті він не здобував освіту, має, на моє переконання, крім фахової, професійної підготовки, володіти такими п'ятьма компетентностями:

- a) добре володіти інформаційно-комп'ютерними технологіями;
- б) добре володіти англійською мовою;
- в) мати потужне креативне мислення, здатність генерувати нові ідеї;
- г) вміти конструювати відносини з іншими людьми, із соціальними інститутами, мати організаторські здібності;
- д) мати підприємницькі якості, бути здатним трансформувати ідеї у бізнесові проекти.

Але я впевнений, що у сучасному світі наші випускники, яким доведеться багаторазово міняти професії і місця роботи, без цих компетентностей будуть безпорадними і неповноцінними.

За останній час відбулася радикальна інформаційна революція, на яку ми реагуємо слабко і із серйозним запізненням. Який сенс тримати студентів по 4 пари в аудиторії і начитувати їм матеріал, який вони за два-три «клики» легко знаходять у своїх гаджетах (і часто у більш повному і сучасному вигляді)? Положення Про організацію освітнього процесу дозволяє на аудиторні заняття залишити не менше третини годин. Решта часу має бути відведена на самостійну роботу студентів, але під керівництвом викладачів.

Інформаційна революція (хочемо ми цього чи не хочемо, подобається нам це чи не подобається) переносить центр тяжіння від аудиторних занять до інших форм спілкування зі студентами.

Потрібно поступово виходити на інші моделі комунікації викладачів і студентів. Сучасний студент має практично необмежений доступ до інформації. Але працювати з нею він не вміє, не вміє її оцінювати не вміє використовувати для використовувати. Треба його цьому навчити.

Студентам треба не давати готовий матеріал, а ставити перед ними проблемні завдання, навчати розв'язувати ці завдання, керувати їх самостійною розробкою і реалізацією проектів, навчати шукати інформацію і творчо її використовувати.

Для цього створюються і застосовуються різноманітні нові методичні інструменти – такі, наприклад, як «перегорнуті класи», коли студенти до зустрічі із викладачем в аудиторії отримують завдання, необхідні інформаційні ресурси, вказівки і рекомендації та, виконавши самостійну роботу в аудиторії, обговорюють під керівництвом викладача її результати, систематизують і уточнюють свої знання

Сьогодні існує багато он-лайн-технологій спілкування зі студентами, і ці технології, на жаль, ми дуже повільно опановуємо. Не розуміємо, як поєднувати он-лайн- та оф-лайн-навчання. Це, безумовно, складно, це нелегко, для декого це, може, й неможливо. Але це виклик часу, це непереборний тренд, з яким провідні університети не можуть не рахуватися. І нам треба, принаймні, це усвідомлювати.

У новому навчальному році згідно із Положенням про організацію освітнього процесу вперше запроваджуються **міжфакультетські курси**, які кафедри запропонували студентам – і студенти обрали. Цьому передувала велика робота із розробки курсів, їхнього анотування, доведення до студентів. У розкладі ці курси стоятимуть по всьому університету в один день (середу) на першій парі – і студенти з різних факультетів матимуть можливість їх відвідувати й отримувати ту інформацію, яка їх додатково цікавить. Важливо, щоб студенти не були розчаровані, і ідея не була дискредитована.

Ми багато говоримо про **студентоцентризм**, але меншою мірою впроваджуємо його в освітній процес. Для цього треба надавати студентам реальні можливості обирати цікаві для них навчальні курси, будувати індивідуальну траєкторію своєї освіти, оцінювати якість навчання, впливати на зміст і форми навчання. Необхідно налагодити ефективну (в тому числі **он-лайн**) систему зворотнього зв'язку зі студентами. Цьому має слугувати більш результативна робота кураторів академічних груп. Роль кураторів у нових освітніх реаліях стає надзвичайно важливою і відповідальною. У новому навчальному році буде передбачена в середу наскрізна по всьому університету академічна година для спілкування академічних груп зі своїми кураторами.

Окрім *студентоцентризму*, про який ми багато говоримо і дещо робимо, хотів би запропонувати подумати і про **викладачецентризм**.

Головна постать в університетській освіті є і завжди буде викладач. Якщо ставитися до викладацької місії відповідально і чесно - це важка, каторжна праця. Необхідно подбати про те, щоби викладач почував себе наскільки це можливо – у комфортних умовах, мав зручне робоче місце (інколи і стола власного не мають), зручний з урахуванням його життєвих обставин розклад занять, зручний доступ до інформаційних та інших ресурсів. Був звільнений від різних бюрократичних «процедур» тощо і тощо.

Необхідно серйозно у новому навчальному році створити для викладачів можливості й умови професійного розвитку, підвищення кваліфікації, не формального (для звітування), але реального, перш за все – для опанування новітніх ІКТ і відповідних методик.

Треба створити спеціальну структуру (підрозділ), щоб ті викладачі, які хочуть навчитися новим **онлайн**-технологіям, не зверталися до знайомих у приватному порядку, а могли отримати всю необхідну допомогу в університеті, у межах спеціальних університетських програм підвищення кваліфікації, у зручній формі та у зручний час.

У нас з'явилися викладачі, котрі суттєво просунулися у цьому напрямку, – вони реалізують так звані «гарні практики», і ці практики необхідно максимально поширювати.

Безумовно, у класичному університеті навчальний процес значно диверсифікований, навіть у межах однієї галузі знань. **Універсальні вимоги, рецепти і рекомендації неможливі.** На кожному факультеті і навіть на кожній кафедрі є своя специфіка.

Тому ми звертаємося до факультетів із проханням глибоко, ретельно і відповідально проаналізувати ситуацію та визначити конкретні шляхи модернізації навчального процесу із урахуванням новітніх тенденцій, розглянути це питання протягом першого семестру на вчених радах і ухвалити відповідні програми.

Мабуть, необхідно створити творчу лабораторію для осмислення нових педагогічних підходів, узагальнення і поширення «гарних практик», створити Банк новітніх сучасних методик.

Ще один дуже важливий момент. Оволодівати ІКТ освіти і застосовувати їх неможливо за допомогою дошки і крейди. Необхідна сучасна матеріально-технічна база. Вважаю за доцільне розробити розгорнуту програму оновлення матеріально-технічної бази електронних технологій навчання, визначити за потрібно факультетам і в якій черговості і спрямувати вже в першому семестрі на це необхідні кошти. Декани і завідувачі кафедр сформулюють потреби, ректорат їх оцінить і будемо цю програму реалізовувати.

Особливу увагу в новому навчальному році слід приділяти роботі з іноземними студентами. Їхня кількість досягла близько 4 тисячі. За цим показником ми на першому місці не лише у Харкові, але й в Україні. Проте зростання кількості ускладнило керованість навчанням іноземців і стало негативно позначатися на якості.

Це питання зараз уважно вивчається робочою групою, ми працюємо над створенням спеціальної програми покращення роботи з іноземними студентами, вже починаючи із моменту їхнього запрошення до університету. Рішуче відмовляємося від досить формальної процедури вступу, щоб мати таких іноземних студентів, які налаштовані на отримання якісної освіти і спроможні успішно навчатися.

Жоден з іноземних студентів не повинен залишитися без належної уваги і повної підтримки у своєму прагненні здобути сучасну якісну освіту.

Дуже коротко про наукову роботу. Її результати ми зазвичай аналізуємо після завершення календарного року. Ми пишаємося тим, що колектив університетських науковців під керівництвом професора В. О. Катрича був удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки.

Державна премія у галузі науки і техніки України–2017

Свідомством високого наукового авторитету університетської науки є те, що університет репрезентовано в Ідентифікаційному комітеті і в щойно затвердженій урядом Національній раді з питань науки.

Ми успішно змагаємося за бюджетне фінансування наукових досліджень. За публікаціями, що реєструються авторитетними наукометричними базами, університет посідає друге місце в Україні.

Слід сказати, що помітно збільшився обсяг позабюджетного фінансування наукової роботи. Отримали декілька крупних договорів і грантів.

Проте рівень позабюджетного фінансування все ще не відповідає науковому потенціалу університету. Завдання науково-дослідної частини у новому навчальному році – значно посилити цю роботу, показати реальні результати, підвищити відповідальність керівників всіх підрозділів за пошук позабюджетних джерел фінансування наукових досліджень.

Мабуть, настав час переглянути видавничку політику, особливо – в аспекті періодичних наукових видань. Ми маємо 54 вісники, збірники, які є переважно для внутрішнього користування.

Але нам гостро не вистачає вагомих, міжнародно визнаних, з високим імпаکت- фактором видань. Нехай їх буде 3–4, але саме вони відбиватимуть високий рівень університетської науки.

Залишається на порядку денному проблема створення справедливої системи матеріального заохочення викладачів і працівників. Слід відверто визнати, що на сьогодні ця система належним чином не працює. Далеко не завжди ті працівники і колективи підрозділів, які вносять найбільший внесок у розвиток університету, посідають високі позиції в рейтингах, отримують більше заохочення. Інколи відбувається навпаки.

У новому навчальному році пропонуємо запровадити нову систему преміювання. Суть її у наступному: загальний обсяг коштів, які протягом останніх років спрямовувалися на преміювання, розподілимо між факультетами і підрозділами пропорційно кількості працівників та місцю у рейтингах – і віддамо у розпорядження керівників і профспілкових лідерів. Вони знають,

кого, за що, в якому розмірі преміювати – і їх підпис буде достатнім для видання наказу.

Як і в минулі роки, було проведено великий обсяг ремонтних і господарчих робіт, забезпечено надійне функціонування інженерних систем.

У січні ми ввели до експлуатації новий корпус НДІ астрономії.

Завершується будівництво Студентського клубу по вул. Отакара Яроша.

Це буде найкращий студентський клуб не лише у Харкові, але й в Україні. Плануємо відкрити його до Міжнародного дня студентів. Завершено створення Університетської медіастудії.

До кінця року плануємо завершити реконструкцію Культурного центру у Північному корпусі із сучасним залом на 450 місць для лекцій, конференцій, концертів, театральних вистав.

Завершується розробка проекту реконструкції спорткомплексу, приведення його у сучасний стан, створення комфортних умов для студентів і працівників.

Шановні колеги!

Університетське життя є настільки масштабним і різноманітним, що неможливо навіть коротко торкнутися багатьох важливих результатів нашої спільної роботи. Як завжди, бездоганно працювала ЦНБ, активно діяв університетський музейний комплекс, виставкові центри. Величезний обсяг роботи виконав Центр довузівської освіти. Напружено й ефективно працював Центр зв'язків із громадськістю, Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання. Прошу вибачення за те, що не зміг всіх згадати у доповіді.

Шановні колеги!

Хочу щиросердно подякувати всім університетським підрозділам, всім університетським викладачам, працівникам і, безумовно, студентам за напружену і творчу роботу, за велику любов до університету, за прагнення його підтримувати, вдосконалювати і розвивати. Велике всім спасибі!

Дякую за увагу і запрошую до обговорення доповіді!